

Flygel-velklang

PREMIEREKONSERT: En henrykt venneforeningsleder Helene Nilsen takket Fabrice Bligoud Vestad for en flott åpningskonsert.

Det var høytidsstemning i flygelrommet i Smia da Fabrice Bligoud Vestad i slutten av april fikk æren av å ha premierekonsert på Kirsten Flagstads ny-restaurerte flygel. Det var nærmest selvsagt at han skulle ha åpningskonserten, for han var en av pådriverne for å få restaurert flygelet. Det er ikke bare blitt et flott instrument, det er blitt et smykke for museet. Åpningskonserten viste hva som bor i det, og hva som bor i Fabrice Bligoud Vestad. Han har på kort tid hatt en fabelaktig utvikling, og er en musiker vi åpenbart kan glede oss til å høre mye om i årene som kommer.

Les mer på side 7

Ellers inne i bladet:
Flagstad-familien s 2
Museumsnatt s 3

Begeistret fylkesmann s 4
Kvinnefokus s 6
Smånytt s 8

Festival-velklang

Årets Kirsten Flagstad-festival varte en hel uke, og var svært innholdsrik. Det var mange høydepunkter. Festivalprofil Håkon Kornstad bidro til flere av dem, her er tenoren med sin saksofon under «En midtsommer-nattsdrøm» i Hamardomen.

Les mer på side 5

Kirsten Flagstad er ur-hamarsing

URHAMARSING: Per Øyvind Sandberg konstaterte at Kirsten Flagstads familie er en av Hamars «urhamarsingslekter».

Kirsten Flagstad er ikke bare født i det eldste huset i Hamar, hun stammer fra en ur-hamarsingslekt, fra en av de fem familiene som bodde innenfor Hamars første grenser da byen ble grunnlagt i 1849.

Det sa Hamar-historiker Per Øyvind Sandberg i et kåseri i Strandstuen under Kirsten Flagstad-festivalen, der han så på Kirsten Flagstads familiebakgrunn, og analyserte hennes sterke tilknytning til Hamar – der hun bare bodde de første to-tre månedene av sitt liv. Selv om hun var på Hamar og Hedemarken en rekke ganger bodde hun aldri her etter at familien flyttet da hun var nyfødt. Hennes adresse var senere i Oslo, i USA og på Sørlandet, der hun bodde på Amalienborg i Kristiansand fra 1936.

Sandberg hadde en teori om hvorfor hun allikevel insisterte på å være hamarsing, eller hedemarking. – Jeg tror forklaringen ligger i hennes urolige artistliv, med stadig flytting mellom hoteller, på konserter og turneer. Og hele tiden var hun i fokus for oppmerksomhet. Men på Hedemarken fikk hun være i fred, hedemarkingene trengte seg ikke på.

Gode barndomsminner

-Hun opptrådte jevnlig på Hedemarken, og her i Hamar hadde hun sin siste avskjedskonsert. Jeg tror at roen hun følte her, og årsaken til trivselen, var at det var her hun hadde sine røtter. Hun hadde gode barndomsminner knyttet til familien, og til dette huset, Strandstuen.

Kirsten Flagstads oldefar, Mikkell Olsen Flagstad, levde med sin familie i Strandstuen, og var en av de 27 innbyggerne som bodde i de fem husmannsplassene som lå innenfor bygrensene da Hamar fikk sin bystatus i 1849. Strandstuen var ingen tradisjonell husmannsplass, og Mikkell Flagstad var ingen vanlig arbeidshusmann med arbeidsplikt. Han var en fremragende bøsse-maker, knyttet til lokale militære avdelinger. Kirsten Flagstad tilhørte det vi kan betrakte som en urhamarsingslekt. Hennes familie var med på å prege utviklingen i Hamar i byens barndomsår, sa Sandberg.

Flagstadfamilien

Mikkell Olsen Flagstad var sønn av Ole Olsen Flagstad og konen Marte Olsdatter på Flagstad østre i Vang. Mikkell giftet seg med Olea Olsdatter Valsig

fra Furnes. De fikk to sønner. Mikkels eldre bror Ole Olsen Flagstad junior overtok gården, og fikk tre sønner. Disse fem fetterne til Kirsten satte et tydelig preg på livet i Hamar i byens barndomsår. Alle fikk borgerskap i den ferske Mjøsbyen.

Den eldste av Ole Flagstads tre sønner, Jens Olsen Flagstad, var malermester og ble byens første varaordfører. Hans kone Golette Samuelson ble byens første kvinnelige lærer.

Den mellomste av brødrene, Ole Olsen Flagstad, ofte kalt Patent-Ola, var smed og en teknisk begavelse som kanskje var byens mest kjente person. Han flyttet smia til Godagerhjørnet. Den ble grunnlaget for Hamar mekaniske Fabrik, eller Ham-Jern, som senere flyttet til Espern. Patent-Ola klarte det kunststykket å sitte i bystyret i 32 år uten å ta ordet i en eneste debatt!

Yngstemann, Hans Flagstad, var også malermester, dyktig og musikalsk, men alkoholisert.

Flagstadskøytene

Mikkel Olsens eldste sønn Ole Mikkelsen Flagstad, Kirstens farfar, giftet seg med Anne Kristine Vad, og overtok Strandstuen etter faren. Som faren var også han bøsse-maker. Men det han ble mest kjent for var Flagstadskøytene. Han laget skøyter som ble svært populære, og brukt av blant andre Petter Sinnerud og den nederlandske verdensmesteren Japp Eden og en rekke russiske skøytestjerner. -Hvis Ole Olsen Flagstad var Hamars mest kjent

FLAGSTAD-SKØYTER: Disse flotte gamle Flagstad-skøytene er utstilt i Strandstuen.

person var fetteren Ole Mikkelsen Flagstad byens mest internasjonalt kjent skikkelse, sa Sandberg.

Den siste av Kirstens fettere var Mikkel Mikkelsen, også bøsse-maker, og drev sammen med broren så lenge han levde. Den ugifte Mikkel levde helt til 1923, og ble en kjær slektning for Kirsten, som omtalte grandonkelen som «godonkel Mikkel».

Kirstens far, sønnen til Ole Mikkelsen Flagstad, utdannet seg som musiker og ble kapellmester, samtidig som han jobbet som Stortingsreferent. Han giftet seg med den meget musikalske Marie (Maja) Johnsrud fra Eidsvoll.

-Det er bred enighet om at Kirsten fikk meste-parten av sine musikalske evner fra moren, men den solide fysikken, den staselige skikkelsen, det gode humøret, det gode smilet og den solide konstitusjonen arvet hun fra farssiden, sa Per Øyvind Sandberg.

Museumsnatt

Årets Museumsnatt ble riktig vellykket, med godt besøk på konsertene både i smia og i Strandstuen. Det var også bra interesse for «Hall of Fame Foto HotSpot». Under tittelen «Mezzo & Musserende» hadde den svensksicilianske mezzosopranen Desirée Baraula, blant annet kjent fra sin opp-treden under Nobelprisutdelingen, et forrykende program med sprudlende arier og sanger i smia. Og Maria Steinsvik leverte et nydelig program med norske sanger og romantiske arier i Strandstuen. Museet og gode hjelpere fra venneforen-in-gen serverte musserende og kaker.

Begge ble akkompagnert av Markus Kvits, pianist ved Den Norske Opera & Ballett.

VELLYKKET: Også i år var det godt besøk på museet under «Museumsnatt», her ser vi Maria Steinsvik som blir akkom-pagnert av Markus Kvits.

Stor kunstner fra lite hus

Stuen i Strandstuen var fylt til siste plass da fylkesmann Knut Storberget i det nye Innlandet fylke innleder Kirsten Flagstad-festivalen med «Mitt platevalg». Som tittel på sitt kåseri hadde han «Innlandets store datter». Og det var den røde tråden han fulgte i hele innlegget.

Han er forøvrig også styreleder i Anno Museum, som jo er overbygningen over så og si alle museene i Hedmark. Gjennom tidligere informasjonsbesøk i Kirsten Flagstad Museum hadde han opparbeidet en utrolig fasinasjon for Kirsten Flagstad, røpet han.

URETT: Som tidligere forsvarsadvokat og justisminister føler jeg på den uretten Kirsten Flagstad ble utsatt for etter krigen, sa Knut Storberget.

-Folk i Innlandet har vært veldig flinke til å bøye nakken – det er det ingen grunn til! Og i hvert fall ikke når vi hører Innlandets store datter Kirsten Flagstad synge. Det er viktig å se det store i det nære, som i Rondane, og ikke minst når vi hører

TRADISJON: Knut Storberget markerte åpningen av Kirsten Flagstad Festival med kransenedleggelse ved bysten av Hamars store verdensstjerne, assistert av museumsleder Annika Åsen.

Kirsten Flagstad synge «Ved Rondane». Da er det enda større grunn til å rette ryggen, sa han.

-Jeg tror ikke jeg har vært i et museum med så små rom, og samtidig følt at jeg var i et stort rom, og da henviste han blant annet til hennes enorme suksess i Metropolitan opera i New York. Hennes tolking av «Brunhilde» reddet operaen, og man opplevde at folk strømmet dit etter at hennes oppreden var radiooverført. Hun ble en sensasjon.

Det er egentlig en fantastisk historie. Hun kom fra dette lille huset i Hamar, til store Metropolitan – og ble en stor verdensstjerne.

- Det ble gjort stor urett mot Kirsten Flagstad etter krigen, men det lå en betydelig oppreisning i at hun ble utnevnt til vår første operasjef, for øvrig en funksjon hun la mye av sin egen økonomi i.

Som tidligere forsvarsadvokat og justisminister føler jeg på den uretten hun ble utsatt for. Hun fikk bare en halvhjertet oppreisning fra det offisielle Norge. Men det lå vel også en form for oppreisning i at NRK's søndagssending ble avsluttet med Kirsten Flagstad som sang «Gud signe vårt dyre fedreland».

Og den framføringen avrundet også Knut Storbergets flotte kåseri.

Før platevalget markerte forøvrig Storberget åpningen av Kirsten Flagstad-festivalen med den tradisjonelle kransenedleggelsen ved bysten foran Strandstuen.

VEL BLÅST: Deltagerne på «En midtsommernattsdrøm» takker for den velfortjente applausen.

Innholdsrik festival

Årets Kirsten Flagstad Festival var svært innholdsrik, nesten 40 arrangementer sikret at det var noe for enhver smak. Og det betød jo også at det ikke var mulig å rekke over alt en gjerne skulle fått med seg.

For Kirsten Flagstadmuseets Venner var det ekstra hyggelig at museet i år fikk en enda større rolle i festivalen, ved at mesterklasse ble arrangert i «Smia», der de deltagende sangerne fikk akkompagnement på det nyrestaurerte flygelet. De tre første mesterklasse-dagene var åpent for publikum, og det var mange som benyttet sjansen.

De som ikke fikk med seg dette fikk muligheten til å møte sangerne og mesterklassepedagog Turid Karlsen torsdagen i festivaluken, til «En midtsommernattsdrøm», i Hamardomen. Det ble en av festivalens høydepunkter.

Det største publikumsarrangementet var som vanlig torgkonserten, der vi fikk stifte bekjennskap med Forsvarets Stabsmusikkorps og en rekke flotte solister. Her møtte vi blant andre festivalprofil Håkon Kornstad, saksofonisten som nærmest ved et tilfelle oppdaget at han hadde en fabelaktig stemme, og ved denne og en rekke andre anledninger under festivalen fikk demonstrert både stemmeprakt og suveren saksofonbehandling.

Det vil føre for langt å regne opp alle solistene som deltok ved denne og alle de andre arrange-

mentene. Men for å minne om festivalens store bredde: Det var arrangementer i Strandstuen, i «Smia», i galleri EKG, i Hamardomen, i Sagbladfabrikken, på Gregers, i Sparebank 1 Østlandet, i Hamar Teater, på Stortorget, hos Brødrene Jacobsen, i Hamar kino, i Vinyl & Kaffe, i Hamar Kulturhus, i Hamar domkirke og på Skibladner.

TORGKONSERT: Festivalens største publikumsarrangement var som vanlig konserten på Stortorget.

KIRKEKAFFE: På festivalens siste dag var det også i år kirkekoncert i domkirken, med etterfølgende kirkekaffe i Strandstuen, i regi av venneforeningen.

Bursdag med kvinnevandring

KVINNEVANDRING: Mange deltok på byvandringen «Kirsten og kvinnene», dette bildet er fra stoppen ved støtten av Katti Anker Møller på Sagatun, ved siden står vandringsleder Marie Kløvstad Øye.

Kvinnene har i dobbelt forstand stått i sentrum på Kirsten Flagstad-museet i år. Kirsten Flagstad står selvsagt alltid i sentrum, men i år hadde hun med seg et knippe sterke kvinner fra Hamar og Hedemarken.

Det startet sist vår med utstillingen «Min kjære», der sju kvinner som har satt sterke spor etter seg ble presentert i form av brev til «Min kjære»,

«MIN KJÆRE PAULINE»: De syv kvinnene i utstillingen ble presentert med et brev og et bilde, rammet inn på denne måten.

ført i pennen av nålevende kvinner fra distriktet.

De kvinnene som ble presentert her var: Hulda Garborg. Ingrid Morken skrev brev til «Min kjære Hulda», Katti Anker Møller (brev fra Mona Holm), Ingrid Bjerkås (brev fra Solveig Fiske), Ragnhild Kåta (Hilde Diesen), Hanna Winsnes (Laila Grastvedt), Eva Kløvstad (Mari Jonassen) og Pauline Hall (Astrid Kvalbein). Sterke kvinner, som alle fortjener fokus.

Den som kanskje er minst kjent er Ragnhild Kåta. Hun var både døv og blind, men klarte på Døvstummeskolen i Hamar, der Elias Hofgård var styrer, å lære seg å snakke. Det vakte betydelig oppsikt. Snart kommer det bok om jenta som trosset sine svære handikap.

Museet valgte i år å markere Kirsten Flagstads fødselsdag med en byvandring, «Kirsten og byens kvinner», som ble avrundet med minikonsert med Tone Østli som denne gangen valgte sanger av kvinnelige norske komponister. Hun var akkompagnert av Elisabeth Lundeby.

Vandringen ble ledet av Marie Kløvstad Øye, og førte oss blant annet til busten av Hulda Garborg, til «Arbeiderkvinnen» på Stortorget og til den flotte støtten av Kattie Anker Møller på Sagatun.

Med utgangspunkt i «Min kjære»-utstillingen var det så i september en ny byvandring, nå med hovedfokus på kvinner som fortjener å få gater oppkalt etter seg. Våre politikere skulle ha mye å velge blant ved neste gatenavnedåp.

Et smykke for museet

Det var stinn brakke i flygelrommet i Smia da Fabrice Bligoud Vestad i slutten av april fikk æren av å ha premierekonsert (for spesielt inviterte) på det nyrestaurerte flygelet. Han var en av pådriverne for å få restaurert flygelet, som jo hadde tilhørt Kirsten Flagstad.

Det er bare å slå det fast: Flygelet, som har gjennomgått en totalrestaurering hos Hellstrøm Flygel og Piano, er blitt et smykke for museet. Tidligere var det kun en museumsgjenstand, nå er det i tillegg et mer enn brukbart instrument, som allerede har blitt mye brukt.

Åpningskonserten viste hva som bor i flygelet, og hva som bor i Fabrice Bligoud Vestad. Han har på kort tid hatt en fabelaktig utvikling, og er en musiker vi åpenbart kan glede oss til å høre mye om i årene som kommer.

Det var museets venneforening, som takket være arven foreningen nylig fikk, som har finansiert restaureringen. Og det var foreningens leder Helene Nilsen som foretok en symbolsk overrekking til museet. Det var den forrige museumslederen, Ragnhild Nyhus som i sin tid «fant» flygelet, som var til salgs. Og Knut Bakke kjøpte det og ga det til museet. Det var stas å få Kirsten Flagstads «hverdagsflygel», men fram til nå var det en ren museumsgjenstand, uegnet som konsertinstrument.

UTPAKKING: Etter flere måneders gjennomrestaurering kom Kirsten Flagstads flygel tilbake til museet. Her pakker Trond Hellstrøm ut, godt assistert av venneforeningsleder Helene Nilsen.

Ragnhild Nyhus og Knut Bakke var blant gjestene på åpningskonserten. Helene Nilsen fortalte at Fabrice hadde ivret sterkt for å få flygelet restaurert, og da er det en selvfølge at han får æren av å «innvie» flygelet, sa hun.

-Jeg ønsker dere en god fornøyelse, sa Fabrice, og holdt en forrykende konsert, med verker av Franz Liszt, Maurice Ravel og Edvard Grieg.

At flygelet nå er noe mer enn en museumsgjenstand ble også bevist under Kirsten Flagstadfestivalen, der flygelet ble brukt til mesterklassen, som i år som i fjor ble holdt av professor Turid Karlsen. Mesterklassen var åpen for publikum, og godt besøkt.

ÅPNINGSKONSERT: Så var den store dagen kommet, 28. april kunne Fabrice Bligoud Vestad vise hva som nå bor både i han og i flygelet.

Dette skjer i høst

Selv om sommersesongen nå definitivt er over vil det gjennom høst og vinter være en del arrangementer i museet, og andre arrangementer som kan ha spesiell interesse for venneforeningens medlemmer:

- 7. november kl. 20:00 Operapub i Jacobsens Vinbar.
- 30. november kl. 16:00 Adventsstund, der Tone Østli og Rolf Knapper holder førjulstradisjonene ved like, med trivelig førjulsmusikk. Ryktene forteller at det også i år blir servert lussekatter.
- Ellers jobber venneforeningen med planer om en Venneforeningens dag utpå nyåret.
- 8. mars 2020 arrangeres det ny operatur. Denne gang til Eugen Onegin. Følg med, det kommer snart innbydelse.

ADVENTSSTUND: Tone Østli vil som vanlig skape førjulstemning i Strandstuen, da hun sammen med Rolf Knapper holder adventsstund 30. november.

Grasrotandelen

Vi oppfordrer alle Kirsten Flagstadvenner som tipper, spiller Lotto m.v. om å be kommisjonæren om at grasrotandelen skal gå til Kirsten Flagstadmuseets venner. I fjor fikk vi inn kr 3.326 i grasrotandel.

En stor Flagstad-beundrer er død

Den verdensberømte operasangeren Jessye Norman døde nylig, bare 74 år gammel. Hun var en store Flagstad-beundrer, og reiste derfor, som hun selv sa, på pilgrimsreise til Strandstuen. Det var i 1991. Jessye Norman var en superstjerne, og ble ofte betegnet som Pavarottis kvinnelige motstykke. Mange opplevde henne under hennes andre Hamarbesøk, da hun holdt en flott konsert i Hamar domkirke under 100-års feiringen i 1995 for Kirsten Flagstads fødsel.

I gjesteboken, ved det første besøket, skrev hun (museets oversettelse): «Hvorfor foreta en pilgrimsreise? Av ærefrykt, kjærlighet, respekt – behov? Vi satt i rommet der, sannsynligvis, Kirsten Flagstad ble født. Vi har hørt hennes innspilte stemme i samme rom. En ære. Gud har skapt noen fantastiske lyder for å stryke og gi enorm glede for ørene og ånden vår. For en vidunderlig og komplett stemme Kirsten Flagstad hadde».

Har du betalt kontingent?

Dette er en liten påminnelse til de av venneforeningens medlemmer som ikke har rukket å betale kontingent for 2019. Kontingenten, kr. 250, kan betales til konto 1822.05.90832

Redaksjonen for medlemsbladet består av:

Trond Tendø Jacobsen: trojaco@online.no.

Karin Herlin Solberg:

solbergkarinh@gmail.com

Stoff, stoffideer og bilder mottas med takk.

Kirsten Flagstadmuseets venner

Slik blir du medlem:

Det er bare å betale kontingenten (kr 250 per år) til konto 1822.05.90832.

For mer informasjon kan du kontakte noen i venneforeningen, eller lese om oss på www.kirsten-flagstad.no.

Helene Nilsen (leder):

Mobil 934 93 384

E-post: helene-n@online.no

Åshild Smee Jensen (kasserer)

Mobil 976 20 116

E-post: aashild.sj@online.no

Kirsten Flagstad Museum:

Tlf. 408 82 993 • E-post: post@kirsten-flagstad.no